Основно училище „ Христо Смирненски” гр. Добрич
общ. Добрич
ул. Отец Паисий № 17; e-mail:info-800010@edu.mon.bg

Утвърждавам:

Директор /Иванка Димитрова/

Училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование за учебната 2026-2027 година

I .ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №

А. Гражданско образование

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданите и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

ЦЕЛИ:

1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- Отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права
- Познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество
- Зачита значимостта на всяка човешка личност

- Осъзнава и цени своята културна идентичност
- Взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин
- Изразява обосновано и критично гражданската си позиция
- Взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност
- Носи отговорност за поведението си

2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и само развиваща се общност, която:

- Възпитава в демократичните ценности
- Насърчава инициативност, отговорност, солидарност
- Утвърждава демократична и здравословна среда, свободна от агресия и дискриминация
- Създава позитивна среда между представителите на различни културни общности

Б. Здравно образование

Здравето на човек е резултат не само от неговите физически дадености, семейна среда, норми и традиции, но от конкретното му поведение, което се изгражда под въздействие натрупаните знания, изградените умения и нагласи и позициите на значимите хора.

Констатирани са изключително тревожни тенденции по отношение на здравето на децата и младите хора, свързани с тяхното поведението, като:

- **широко разпространение на употребата на цигари** (независимо че се наблюдава трайна тенденция към намаляване на тютюнопушенето сред младите хора и у нас, България остава на четвърто място сред Европейските страни с най-високо разпространение на тютюнопушене в юношеска възраст).
- **увеличаване на употребата на алкохол** (всеки пети ученик на 16 години е пил 20 и повече пъти алкохол през последната година, а почти две трети от учениците са пили алкохол през последния месец от живота им);
- **нарастване на злоупотребата с психо-активни вещества** (26% от от учениците на 16 годишна възраст поне веднъж са опитвали някакъв наркотик ; средната възраст на първа употреба на хероин е 18 години)
- непрекъснато увеличаващ се брой **деца, жертви на пътно-транспортни произшествия**;
- **нарастване на броя на сърдечно-съдовите заболявания и смъртността от тях;**
- **широко разпространение на агресията и насилието в училище и извън него.**

Цитираните данни са от Национално представително изследване на сексуалното и репродуктивно здраве на младите хора на Министерство на здравеопазването, реализирано от ЕСТАТ, 2009

ЦЕЛИ:

- Изграждане на система от знания, умения и позитивни нагласи за здравословно поведение у всеки ученик.
- Психическото и физическото благополучие трябва да станат една от задачите на училищното образование
- Системата на училищното образование да подпомага децата и младите хора в избора им на здравословен начин на живот.

Здравното и екологично образование, са включени в културно-образователна област „природни науки и екология", като здравното образование, което има за задача да изгражда знания, умения и нагласи за здравословен и екологичен начин на живот е част от предмета „биология и здравно образование" и Човекът и природата

Подготовката на децата и младите хора като активни, отговорни и самостоятелни личности се осъществява в рамките на природна или обществена наука, където обучението е насочено основно към усвояване знания за природата и обществото.

Този процес изисква интерактивно обучение, насочено към изграждане на социални и жизненоважни умения.

Световната здравна организация определя жизненоважните умения са серия от психо социални компетентности и междуличностни умения, които помагат на хората да вземат информирани решения, да решават проблеми, да мислят критично и креативно, да общуват ефективно, да изграждат здравословни отношения, да са съпричастни с другите, да се справят с трудностите и да управляват живота си по здравословен и продуктивен начин.

Важно е здравното образование да започне от първи клас и да надгражда в различните свои области знания, нагласи и умения у учениците във всички класове – да се започне с изграждането на хигиенни навици в първи клас и да се завърши с изграждане на умения за здравословен живот.

Затова съвременният образователен подход започва да акцентира все повече върху развиването на умения и насочване към всички аспекти на здравето, включително физическото, социалното, емоционалното и умственото здраве.

В. ЕКОЛОГИЧНО ВЪЗПИТАНИЕ.

Описва значението на водата, почвата и въздуха за живота на хората, животните и растения. Възпитава положително отношение към опазване на околната среда, разбира потребността от разделно събиране и влиянието на вода, въздух върху човешкото здраве.

Г.ИНТЕРКУЛТУРНО ВЪЗПИТАНИЕ.

Умее да идентифицира прояви на нетолерантност в отношенията между представители на различни културни общности; развива умения за взаимодействие с представители на други културни общности във формална (учебна)и неформална среда.

Д. ДИГИТАЛНА И МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ.

Развива основни дигитално-медийни умения: познава основните части устройството си и правилата за безопасна работа с него, създава дигитално съдържание, общува онлайн безопасно, според приетите етични норми, намира и оценява автентичността на информация, базирайки се на критично мислене, решава проблеми с ИКТ, не предоставя лични данни.

II. Реализиране

В училищното образование ГЗЕИО се осъществява :

- В часа на класа
- В занимания по интереси
- В рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на ДОС за приобщаващо образование
- Чрез обучението по учебни предмети и модули, чрез интердисциплинарни програми, проекти или дейности по избор на учителя
- Чрез дейности за последователно развитие на класа като общност

III. Акценти

- Патриотично възпитание и изграждане на национална самочувствие
- Толерантност и интеркултурен диалог
- Финансова и правна грамотност
- Безопасност и движение по пътищата
- Защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ
- Превенция на насилието , справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти
- Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха
- Превенция и противодействие на корупцията
- Здравно образование
- Превенция на зависимости/ наркомания, алкохол, тютюнопушене/
- Умение за решаване на конфликти и водене на спорове
- Образование и възпитание за околната среда и опазването й
- Физическа култура и спорт
- Правила за безопасен интернет

IV. Дейности

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027Г.

Дейност	**Отговорник**	**Срок/ Място на провеждане**
Европейска седмица на спорта под надслов „БЪДИ АКТИВЕН“	Ивайло Павловски	21-30 септември Училищния двор
Спортни междучасия за всички Баскетболни игри Демонстрации	Ивайло Павловски	Училищен двор
Международен ден на творците - 25 октомври	Теменуга Бончева	октомври училище
Здравни проблеми сред подрастващите	Милица Бодичева	Октомври Класните стаи
Отбелязване на международния ден за защита на животните ***Кампания „Дари храна на бездомните животни“***	Милица Бодичева Веселина Иванова	2 октомври Приют за бездомни животни

Световен ден на толерантността - 16 ноември	Иванка Димитрова	Ноември училище
Беседи от Български младежки Червен кръст Телефон 112 Оказване на първа помощ	Бедрие Менду	Ноември Класните стаи
Европейски ден на здравословното хранене Съвместна инициатива с Младежки център гр. Добрич	Десислава Атанасова Соня Илиева	6 ноември Младежки център Добрич
Отбелязване деня на народните будители – 1 ноември	Нели Тодорова Саша Сандева	Ноември Училищния двор
Коледни празници Благотворителен коледен базар	Полина Христова	Декември Училищното фоайе
Професията на моя родител	Мария Антивилиянова	Декември

Професии на бъдещето	Ярослав Янков	Класна стая
Ценностите в живота Отношението към парите и материалните ценности	Рени Стоянова Иванка Димитрова	Декември Класна стая
Отбелязване на международния ден на думата „Благодаря“	Соня Илиева	Януари училище
„Най-големият урок на света“ (УНИЦЕФ)	Веселина Иванова	Януари Класна стая
Зависимости и човешко здраве	Милица Бодичева	Февруари
Енергийни напитки – за и против	Милица Бодичева	Училище
Отбелязване 151 год. от обесването на Васил Левски	Нели Димитрова	Февруари

Ден на тормоза – 22 февруари.	Десислава Атанасова	февруари
Отбелязване на Международния ден за безопасен интернет	Ярослав Янков	февруари
Отбелязване на 3 март	Десислава Атанасова	март
Международен ден на математиката	Цветанка Петрова	14 март
21 март – Международен ден на хората със синдром на Даун	Милица Бодичева	март
Международен ден на поезията	Нели Димитрова Саша Сандева	21 март

Отбелязване на 22 април – **Световен ден на Земята** Ден без автомобили / ученици идват на училище с ролери, велосипеди, тротинетки/	Милица Бодичева	Април Училищният двор
Хепънинг – ревю с костюми от рециклирани материали	Теменуга Бончева	Април Училищния двор
Световен ден за защита на птиците	Милица Бодичева	април
Международен ден на детската книга – 23 април	Елис Ахмедова Веселина Иванова Рени Стоянова Соня Илиева	Април РБ "Дора Габе"
Здравословно хранене Вредата от диетите: анорексия и булимия Витамините в моята храна	Учители	април
Психично здраве. Вреда от електронните устройства	Иванка Димитрова	7 април

Култура и наследство. Ден на паметниците и забележителните места	Десислава Атанасова	май
Отбелязване патронния празник на училището	преподаватели	
Танцово междучасие	Елена Спецова	2-ри учебен срок
Включване на училищната общност в значими инициативи, насочени към патриотичното възпитание на младите хора	Учители	постоянен
Организиране на доброволчески инициативи сред класовете преди и по повод християнските празници	Класни ръководители	постоянен
Посещения на изложби, театрални постановки, музеи	Класни ръководители	постоянен
Национална програма за превенция на употреба на психоактивни вещества в училищна среда за ученици 5-7 клас	Ив. Димитрова	постоянен
Хигиенни навици в училищна среда	Учители	постоянен
Организиране на доброволчески инициативи сред класовете преди и по повод християнски празници	Класни ръководители	постоянен